

Wymagania edukacyjne z wiedzy o społeczeństwie dla klasy 8 szkoły podstawowej

Rok szkolny: 2021/2022

SEMESTR I:

Wymagania na poszczególne oceny				
Dopuszczająca [2]	Dostateczna [3]	Dobra [4]	Bardzo dobra [5]	Celująca [6]
Uczeń potrafi:				
- wymienić podstawowe potrzeby człowieka;	- podać przykłady oddziaływania rodziny, szkoły i rówieśników na postawy i zachowania jednostki;	- wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy potrzebami naturalnymi a społecznymi człowieka;	- przedstawić czynniki mające wpływ na samoocenę człowieka;	- na wybranych przykładach dokonać analizy sytuacji, w której dochodzi do konfliktu ról społecznych
- podać przykłady grup społecznych;	- wymienić podstawowe cechy grup społecznych;	- podać przykłady korzyści i zagrożeń wynikających z bycia w grupie;	- dopasować właściwe cechy do podanych grup społecznych;	- porównać cechy grup nastawionych na realizację różnych typów zadań;
- podać przykłady sytuacji, w których młody człowiek powinien zachować się asertywnie	- wymienić podstawowe rodzaje komunikacji;	- wyjaśnić, jaką rolę pełni komunikacja niewerbalna;	- wyjaśnić, czym się różni debata od dyskusji;	- dokonać krytycznej analizy przekazu informacyjnego, np. reklamy
- wymienić podstawowe oczekiwania społeczne wobec poszczególnych członków rodziny [dzieci, rodziców].	- wymienić cechy rodziny jako grupy społecznej; - wymienić rodzaje współczesnych rodzin;	- wyjaśnić, w jaki sposób rodzina przyczynia się do zaspokajania potrzeb człowieka;	- rozpoznawać sytuacje nieprawidłowego realizowania przez rodzinę swoich funkcji;	- zaplanować/ wziąć udział działanie propagujące wiedzę na temat instytucji wspierających rodzinę.
- odróżnić dochody rodziny od wydatków;	- podać przykłady łamania praw konsumenta;	- napisać reklamację; - wymienić instytucje chroniące prawa konsumenta;	- wyjaśnić, jak przestrzeganie zasad świadomego konsumenta wpływa na funkcjonowanie gospodarstwa domowego.	- na wybranych przykładach ocenić ofertę handlową
- podać przykłady	- podać, kto i	- wymienić	- wyjaśnić,	- wyjaśnić, w jaki

<p>praw przysługujących dzieciom;</p> <p>- podać przykłady praw i wolności człowieka;</p>	<p>kiedy uchwalił <i>Powszechną Deklarację Praw Człowieka</i>;</p> <p>- podać przykłady działań podejmowanych przez UNICEF.</p>	<p>cechy praw i wolności człowieka;</p> <p>- rozwinąć skrót UNICEF</p>	<p>znaczenie poszczególnych cech praw i wolności człowieka.</p>	<p>sposób młodzi ludzie mogą włączyć się w działania prowadzone przez UNICEF;</p>
<p>- wymienić przykłady konstytucyjnych praw i wolności człowieka.</p>	<p>- podać przykłady praw i wolności osobistych, politycznych oraz socjalnych, kulturalnych i ekonomicznych zagwarantowanych w Konstytucji RP;</p>	<p>- - uzasadnić konieczność funkcjonowania systemu ochrony praw i wolności człowieka.</p>	<p>- wyjaśnić, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa system ochrony praw człowieka.</p>	<p>- zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] kampanię społeczną propagującą ideę ochrony praw i wolności człowieka.</p>
<p>- podać przykłady łamania praw człowieka we współczesnym świecie;</p>	<p>- podać przykłady organizacji międzynarodowych zajmujących się ochroną praw i wolności człowieka;</p>	<p>- wyszukać w mediach opisy sytuacji, w których łamane są prawa człowieka.</p>	<p>- porównać poziom przestrzegania praw człowieka w państwach globalnego Południa i globalnej Północy;</p>	<p>- przedstawić i ocenić poziom przestrzegania i ochrony praw i wolności człowieka w wybranym państwie świata;</p>
<p>- podać przykłady zagrożeń wynikających z korzystania z cyberprzestrzeni ;</p>	<p>- określić, kogo w świetle polskiego prawa, nazywamy nieletnim;</p>	<p>- określić podstawowe zasady bezpiecznego korzystania z Internetu;</p>	<p>- wyjaśnić, jak skutecznie można się chronić przed zagrożeniem cyberprzemocą</p>	<p>- zaplanować działanie na rzecz promowania wśród rówieśników zasad prawidłowego korzystania z Internetu.</p>
<p>- wymienić przykłady działań policji;</p>	<p>- wymienić główne zadania policji;</p> <p>- wymienić rodzaje służ mundurowych w Polsce.</p>	<p>- wymienić główne prawa przysługujące ofiarom przestępstwa, świadkom i oskarżonym;</p>	<p>- uzasadnić konieczność reagowania w przypadku występowania przemocy domowej, przemocy rówieśniczej;</p>	<p>- zaplanować działanie propagujące konieczność przeciwdziałania przemocy w grupie rówieśniczej przemocy w szkole].</p>
<p>- określić, kto tworzy samorząd uczniowski;</p> <p>- podać przykłady</p>	<p>- wymienić rodzaje samorządów działających</p>	<p>- wyjaśnić, w czym przejawia się zasada decentralizacji</p>	<p>- wyjaśnić, czym się różni gmina wiejska, od gminy miejsko-wiejskiej</p>	<p>- zaprezentować* swoją gminę: historię, symbole, tradycje oraz</p>

działań samorządu uczniowskiego;	w Polsce; - podać przykłady działań samorządu terytorialnego;	władzy publicznej w Polsce;	i miejskiej;	miejsca i osoby, które odegrały szczególną rolę w jej dziejach;
Semestr II				
- określić, gdzie znajduje się urząd gminy, w której mieszka.	- wymienić podstawowe zadania gminy;	- wymienić podstawowe uprawnienia organów uchwałodawczych i wykonawczych gminy;	- wyjaśnić, jaką rolę w budżecie gminy odgrywają środki uzyskiwane z funduszy unijnych;	- wyszukać informacje na temat realizacji lokalnych inicjatyw mieszkańców finansowanych z budżetów obywatelskich;
- wymienić organy powiatu i województwa;	- wymienić podstawowe zadania samorządu powiatowego i wojewódzkiego;	- wymienić podstawowe uprawnienia organów powiatu i województwa;	- porównać strukturę i sposób powoływania władz samorządowych gminy, powiatu i województwa.	- zaprezentować* swój powiat lub województwa
- podać przykłady spraw załatwianych przez urząd gminy, starostwo powiatowe, urząd marszałkowski;	- sporządzić wykaz spraw, które można załatwić w gminie za pomocą ePUAP; - wyjaśnić pojęcie korupcja;	- wyjaśnić, jaki rodzaj informacji zamieszcza się w BIP;	- wyjaśnić, dlaczego należy przestrzegać zasad etycznego postępowania urzędników administracji;	- zorganizować debatę dyskusję na temat przyczyn i skutków zjawiska korupcji i [lub] nepotyzmu w życiu publicznym;
- podać przykłady polskiego dziedzictwa narodowego;	- wyjaśnić pojęcie ojczyzna; - opisać polskie symbole narodowe;	- przedstawić historię polskich symboli narodowych;	- do podanych świat narodowych dopasować odpowiadające im wydarzenia historyczne,	- zaprezentować wybrany element polskiego dziedzictwa narodowego*;
- wymienić podstawowe prawa i obowiązki obywatela RP;	- wymienić podstawowe sposoby nabycia obywatelstwa polskiego; - wyjaśnić, na czym polega zasada krwi;	- wymienić konstytucyjne prawa i obowiązki obywatela RP;	- porównać różne sposoby nabywania obywatelstwa polskiego;	- zaprezentować* wzorzec obywatela polskiego; wybór postaci uzasadnić, odwołując się do jego cnót, postaw, działań,

				osiągnięć.
- podać przykłady postaw patriotycznych i działań na rzecz dobra Ojczyzny;	- wyjaśnić pojęcie patriotyzm; - wymienić przejawy patriotyzmu lokalnego i gospodarczego.	- uzasadnić potrzebę patriotyzmu we współczesnym świecie; - porównać postawy patriotyczne dawniej i dzisiaj.	- wskazać zalety i wady postaw określanych jako patriotyzm gospodarczy;	- podjąć na forum szkoły lub środowiska lokalnego działania służące propagowaniu postaw patriotycznych [zaplanować, aktywnie uczestniczyć];
- podać przykłady mniejszości etnicznych i narodowych we współczesnej Polsce;	- wymienić podstawowe prawa przysługujące mniejszościom narodowym i etnicznym w Polsce,	- wymienić zamieszkujące Polskę mniejszości narodowe i etniczne, oraz grupę posługującą się językiem regionalnym;	- wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy mniejszością narodową a mniejszością etniczną;	- zaprezentować* historię, kulturę, formy organizacji wybranej mniejszości narodowej lub etnicznej w Polsce
- rozpoznać postawy tolerancyjne i braku tolerancji.	- wyjaśnić pojęcia: ksenofobia, rasizm, szowinizm; - wyjaśnić pojęcie tolerancja;	- wyjaśnić pojęcie stereotyp; - wymienić cechy stereotypu;	- uzasadnić potrzebę przeciwstawiania się przejawom ksenofobii, w tym szowinizmowi i antysemityzmowi;	- podjąć na forum szkoły działania sprzyjające kształtowaniu postawy otwartości, akceptacji i tolerancji wobec odmienności etnicznych, religijnych i kulturowych.
- wymienić podstawowe cechy państwa;	- wyjaśnić, co to znaczy, że państwo jest suwerenne;	- wymienić formy demokracji bezpośredniej;	- wskazać na mapie Europy monarchie i republiki;	- sytuację człowieka w państwie totalitarnym
- wymienić organy władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej w Polsce;	- wymienić podstawowe zasady ustroju Polski;	- wymienić rozdziały Konstytucji RP; - wyjaśnić, czym zajmuje się Trybunał Konstytucyjny; - wyjaśnić, czym jest preambuła;	- wyjaśnić, jakich spraw może dotyczyć referendum ogólnokrajowe;	- wskazać wady i zalety republikańskiej formy rządów; - przedstawić historię polskiego konstytucjonalizmu.

- wymienić organy władzy ustawodawczej;	- określić, z ilu posłów składa się Sejm, a z ilu Senat;	- określić, z kogo składa się Zgromadzenie Narodowe; - wyjaśnić pojęcie immunitet;	- wyjaśnić pojęcia: mandat, komisje sejmowe, Prezydium Sejmu, Konwent Seniorów,	- zaprezentować* wybraną polską partię polityczną [struktura organizacyjna, program, działalność, wartości].
- podać imię i nazwisko urzędującej głowy państwa oraz Prezesa Rady Ministrów;.	- wymienić podstawowe kompetencje Prezydenta RP;	- uporządkować kompetencje Prezydenta RP [polityka wewnętrzna, polityka zagraniczna]; ;	- wyjaśnić na czym polega zasada kontrasygnaty; - wymienić Prezydentów RP po 1989 r.	- zaprezentować* zadania i zakres działań wybranego ministerstwa;
- wymienić rodzaje sądów w Polsce.	- wymienić nazwy trybunałów działających w Polsce;	- wyjaśnić, na czym polega zasada niezależności sądów;	- wymienić zasady gwarantujące niezawisłość sędziów,	- omówić strukturę i hierarchię sądów w Polsce;
- podać przykłady organizacji pozarządowych; - podać przykłady działań wolontariuszy.	- odszukać przykłady stowarzyszeń i fundacji działających w swoim środowisku lokalnym; - wymienić cechy wolontariatu.	- wyjaśnić pojęcia: fundacja i stowarzyszenie ; - wymienić główne organizacje młodzieżowe działające w Polsce.	- wyjaśnić różnicę pomiędzy fundacją a stowarzyszeniem;	- aktywnie uczestniczyć w działaniach na rzecz wspierania innych ludzi, rozwoju środowiska lokalnego [aktywność w organizacjach pozarządowych, praca w wolontariacie];
- podać przykłady środków masowego przekazu;	- wymienić główne funkcje mediów;	- wskazać pozytywne i negatywne aspekty funkcjonowania mediów społecznościowych;	- dostrzec środki perswazji / manipulacji zastosowane we wskazanej reklamie;	- wyjaśnić, w jaki sposób należy strzec się przed manipulacją stosowaną w reklamach;

<ul style="list-style-type: none"> - rozwinąć skrót ONZ; - rozwinąć skrót NATO; . 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić, główne cele i zadania ONZ i NATO. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, jaką rolę pełnią ambasadorzy i konsulowie; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, jaką rolę odgrywa NATO w polityce obronnej państwa polskiego; 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazać na mapie państwa członkowskie NATO.
<ul style="list-style-type: none"> - wymienić rok, w którym Polska przystąpiła do Unii Europejskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> - określić, kiedy i gdzie podpisano traktat o powstaniu Unii Europejskiej; - wymienić imiona i nazwiska Ojców założycieli zjednoczonej Europy; 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazać na mapie państwa członkowskie Unii Europejskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> - podać podstawowe kompetencje głównych organów Unii Europejskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> - zaplanować [zorganizować / aktywnie uczestniczyć] <i>Dzień Europy</i> w szkole.
<ul style="list-style-type: none"> - podać rok, w którym Polska przystąpiła do Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, w jaki sposób nabywa się obywatelstwo Unii Europejskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady wykorzystania funduszy unijnych; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, na jakich zasadach funkcjonuje Strefa Schengen; 	<ul style="list-style-type: none"> - zaprezentować* inwestycje gminne, finansowane ze środków unijnych;
<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady pomocy humanitarnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazać, na podstawie mapy, państwa globalnej Północy i globalnego Południa; 	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnić konieczność udzielania pomocy humanitarnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - podać przyczyny dysproporcji rozwojowych współczesnego świata; - wyjaśnić pojęcia Grupa G7. 	<ul style="list-style-type: none"> - zaprezentować* działania wybranej organizacji pozarządowej zajmującej się udzielaniem pomocy humanitarnej;
<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady działań terrorystycznych; - podać przykłady konfliktów międzynarodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić skutki długotrwałych konfliktów międzynarodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawić przyczyny współczesnych konfliktów międzynarodowych; 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawić różne rodzaje terroryzmu; - wyjaśnić, dlaczego walka z terroryzmem jest trudna i często nieskuteczna. 	<ul style="list-style-type: none"> - zaprezentować* wybrany konflikt międzynarodowy [lokalizacja konfliktu na mapie, strony konfliktu, przyczyny].